

TANTÁRGYI TEMATIKA ÉS FÉLÉVI KÖVETELMÉNYRENDSZER

Tantárgy neve	Anyanyelvi tantárgy-pedagógia I.
Tantárgy kódja	PTA1203
Meghirdetés féléve	2.
Kreditpont	3
Heti kontakt óraszám (elm.+gyak.)	1+2
Félévi követelmény	gyakorlati jegy
Tantárgyfelelős neve és beosztása	Imre Rubenné dr., főiskolai tanár
Tantárgy oktatója és beosztása	Tóthné dr. Szűcs Éva, külső óraadó
Tantárgyfelelős tanszék kódja	OTI

FÉLÉVES TEMATIKA

Az előadások témái

1.	Az anyanyelvi tantárgy-pedagógia fogalma; Az anyanyelvi nevelés feladatai és főbb elvei 1—4. osztályban a Nemzeti alaptanterv alapján
2.	Az iskolai anyanyelvi nevelés folyamata; Az iskolába lépő gyermek beszédének jellemzői
3.	A beszédfejlesztés feladatkörei és eljárásai a lexémák, a mondatok és a szöveg szintjén (a Kerettanterv alapján)
4.	Az olvasás fogalma, folyamata, az olvasástanítás pszicholingvisztikai és nyelvészeti alapjai
5.	Az olvasás és írás tanításának előkészítése a hangoztató, elemző, összetevő programokban
6.	A hang- és betűtanítás algoritmusa a hangoztató, elemző, összetevő módszerben A tanítás szakaszai a Kerettanterv alapján
7.	Az olvasástechnika fejlesztése; Az olvasástechnikai hibák és javításuk
8.	A szövegértő olvasás fejlesztése; Szövegértési modellek; A szövegértés fokozatai
9.	A „PISA -sokk” és a kompetenciamérések hatása a Kerettantervre
10.	Az írástanítás pedagógiai, pszichológiai feltételei; Az írás folyamata, tanításának szakaszai a Kerettanterv szerint; Az írástanítás előkészítése
11-12.	A lendületes vonalvezetés, az írástechnika fejlesztése. Az írásbeli munka ellenőrzése. Az írásgyakorlás fokozatai a Kerettantervben
13.	A kérdés tanítása; A kérdés típusai és jelentősége az önálló tanulásban
14.	Olvasóvá nevelés kooperatív technikákkal

A szemináriumok témái

1.	Ismerkedés a követelményekkel, taneszközökkel Az életkori sajátosságok és az oktatási rendszer Az integrált anyanyelvi nevelés a Nemzeti alaptantervben
2.	A helyesejtési gyakorlatok fogalma, végeztetésének módja; elvi és gyakorlati kérdések az OH által javasolt tankönyvek alapján
3.	Gyakorlatsor összeállítása lexémák, mondatok és szöveg szintjén (egyéni és páros feladatok); A kommunikációs kompetencia fejlesztésének lehetőségei 1—4. osztályban. Helyesejtési gyakorlatok végzése és végeztetése

4.	Ismerkedés az olvasáshoz kapcsolódó taneszközökkel; A helyesejtési gyakorlatok csoport előtti gyakorlása (beszédlégzés, artikuláció, időtartam, hangerő, beszédtempó, ritmus).
5.	Az alapozó időszak feladatai; ismerkedés a készségfejlesztő gyakorlatokkal, a munkafüzet feladataival, a kézikönyvekkel; A betűelemek gyakorlása Videofelvétel megtekintése; Téma: Az olvasás- írás előkészítése
6.	Videofelvétel megtekintése vagy csoportos hospitálás; Téma: Hang- és betűtanítás A hospitálási napló és az óratervezet formai és tartalmi kérdései
7.	Az olvasástechnika és a szövegértő olvasás együttes fejlesztésének lehetséges módjai (videofelvétel alapján).
8.	Hallgatói kiselőadások Témák: - Fisher, Robert 1999. <i>Hogyan tanítsuk a gyermekeinket gondolkodni?</i> Katonáné Nemes Gyöngyi: <i>Szövegértési- szövegalkotási kompetenciaterület fejlesztésének bemutatása RJR óra-felépítési modellel</i> , Csengőszó, 2007/3.
9.	Az írástanítás előkészítésének gyakorlatai; A betűk alakításának és kapcsolásának tanítása, algoritmus (Videofelvételek megtekintése)
10.	Csoportos hospitálás Téma: Az írástanítás algoritmusának menete (a betűelem, a kis- vagy nagy írott betű tanítása esetén). Megfigyelési szempontok: 1. Hogyan érvényesült a fokozatosság elve a látott órán? 2. Milyen gyakorlatokkal tartotta fenn a motivációt a tanító?
11.	Zárthelyi dolgozat megírása A beadott óratervezet értékelése
12.	Anyanyelvi nevelés 1. osztályban; Speciális kérdések az integrált anyanyelvi órákon a Kerettanterv alapján; Mikrotanítás: A hang- betűtanítás
13.	Új eszközök a tanításban (LEGO; interaktív tábla)
14.	Olvasóvá nevelés Magyarországon és az EU-ban A félévi munka értékelése

FÉLÉVI KÖVETELMÉNYEK

A szemináriumokon és előadásokon való részvétel

1 óra előadás, melynek látogatása ajánlott. Anyagát a szemináriumok értelmezik, kiegészítik. A hallgató a 2 óra szemináriumról a TVSz figyelembevételével, legfeljebb 3 alkalommal hiányozhat (igazoltan). Mulasztás esetén köteles beszámolni az adott téma ismeretéről, a tanultak pótlásáról. Ha a hallgató a szemináriumokról több mint három alkalommal hiányzik, nem kap aláírást. A hospitálásokon kötelező a részvétel, annak pótlására nincs lehetőség.

Félévi követelmény: gyakorlati jegy

A gyakorlati jegy megszerzésének feltételei: a kiadott feladatok (4) legalább elégséges érdemjeggyel, határidőre történő elvégzése.

- **A hallgató a félév folyamán két csoportos hospitáláson vesz részt.** A látott óra megbeszélését követően önállóan készíti el az óra lejegyzését, elemzését, majd a hospitálás után egy hét múlva oktatójának benyújtja azt. Várható időpontok: március közepe és április vége.

- **Önálló óratervezet készítése. Téma:** hang- és betűtanítás 1. osztályban hangoztató, elemző, összetevő programban. Az óratervezetet célok, feladatok meghatározásával együtt, a tanult szakmódszertani ismeretek birtokában kell elkészíteni, a tervezet végén táblaképpel. A fejléc tanítói írással, míg a többi rész szabadon választott módon írva. Elemzést nem kell készíteni a tervezethez. A konkrét témát az első szemináriumon ismerhetik meg a hallgatók.

A (kinyomtatott) tervezet beadási határideje: április utolsó hete.

- **Egy zárthelyi dolgozat legalább elégségesre történő megírása.** Várható időpont: **május első hete.**

A zárthelyi dolgozat 30 pontos. Minden feladat 5-5 pontot ér. Határok: 50%, 60%, 75%, 90%. A dolgozat 50% alatti teljesítménye a tantárgy félévi érvénytelenségét vonja maga után.

- **A tanítói írás elsajátítása: 1. osztályos írásfüzet kitöltése.**
Beadási határidő: április közepe.

Az érdemjegy kialakításának módja:

A 4 feladatra adott jegyek számtani átlaga határozza meg a gyakorlati jegy értékét. A félévközi teljesítmény (órai aktivitás, kiselőadás, mikrotanítás, beszámoló) beszámít a gyakorlati jegybe. A kötelező és ajánlott irodalmak listáját az első szemináriumon ismerhetik meg a hallgatók.

Kötelező irodalom:

- Koós Ildikó (szerk.) 2014. *Az anyanyelvi nevelés tantárgy-pedagógiája*. OFI, Budapest. 13—88.; 114—148.; 198—210.

Ajánlott irodalom:

- Kerettanterv az általános iskola 1—4. évfolyama számára (Magyar nyelv és irodalom 1—4. évfolyam)
https://www.oktatas.hu/pub_bin/dload/kozoktat/kerettanterv/Magyar nyelv es irodalom A jav 0409.docx
- Adamikné Jászó Anna 2006. *Az olvasás múltja és jelene*. Trezor Kiadó, Budapest.
- Bárdossy Ildikó – Dudás Margit – Pethőné Nagy Csilla – Priskinné Rizner Erika 2002. *A kritikai gondolkodás fejlesztése*. Az interaktív és reflektív tanulás lehetőségei. Pécsi Tudományegyetem. Pécs–Budapest.
- Csíkos Csaba 2006. Nemzetközi rendszerszintű felmérések tanulságai az olvasástanítás számára. In: Józsa Krisztián (szerk.) *Az olvasási képesség fejlődése és fejlesztése*. Dinasztia Tankönyvkiadó. Budapest. 175–186.
- Gósy Mária 1996. Az elhangzott szöveg és az olvasott szöveg megértésének összefüggéseiről. *Magyar Nyelvőr* 2: 168–179.
- Kernya Róza (szerk.) 2008. *Az anyanyelvi nevelés módszerei*. Általános iskola 1—4. osztály. Trezor Kiadó. Budapest.

Nyíregyháza, 2026. 02. 09.

Tóthné dr. Szűcs Éva
külső óraadó

TANTÁRGYI TEMATIKA ÉS FÉLÉVI KÖVETELMÉNYRENDSZER

Tantárgy neve	Anyanyelvi tantárgy-pedagógia I.
Tantárgy kódja	PTA1203L
Meghirdetés féléve	2.
Kreditpont	3
Félévi követelmény	gyakorlati jegy
Tantárgyfelelős neve és beosztása	Imre Rubenné dr., főiskolai tanár
Tantárgy oktatója és beosztása	Tóthné dr. Szűcs Éva, külső óraadó
Tantárgyfelelős tanszék kódja	OTI

FÉLÉVES TEMATIKA

1. konzultáció

Az anyanyelvi tantárgy-pedagógia fogalma, a követelmények ismertetése

Az anyanyelvi nevelés céljai, feladatai és főbb elvei 1—4. osztályban a Nemzeti alaptanterv alapján

Az iskolai anyanyelvi nevelés folyamata a Kerettantervben foglaltak szerint

Az iskolába lépő gyermek beszédének jellemzői

A beszédfejlesztés feladatkörei és eljárásai a lexémák, a mondatok és a szöveg szintjén; A helyesejtési gyakorlatok és végeztetésének módja

2. konzultáció

Az olvasás fogalma, folyamata

Az olvasástanítás pszicholingvisztikai és nyelvészeti alapjai

Az olvasás és írás tanításának előkészítése a hangoztató, elemző, összetevő programokban a Kerettanterv alapján

A hang- és betűtanítás algoritmusa a hangoztató, elemző, összetevő módszerben

Az olvasástechnika fejlesztése; Az olvasástechnikai hibák és javításuk

Az olvasóvá nevelés szinterei

Óratervezet készítése. Téma: hang- és betűtanítás

3. konzultáció

A szövegértő olvasás fejlesztése;

A szövegértés fokozatai; A kérdés tanítása; A kérdés típusai

Az írástanítás pedagógiai, pszichológiai feltételei; Az írás folyamata, tanításának szakaszai

Az írástanítás előkészítése a Kerettanterv alapján; A betűelemek és a betűk alakításának és kapcsolásának tanítása, algoritmusai

Az íráskészség fejlesztése és követelményei a Kerettanterv szerint; Az írásgyakorlás fokozatai

Zárthelyi dolgozat megírása.

1. A konzultációkon való részvétel

A konzultációs foglalkozásokon a részvétel kötelező. A félévi hiányzás megengedhető mértéke részidős képzésben a tantárgy konzultációs óraszámának egyharmada. Ennek túllépése esetén a félév nem értékelhető (TVSz 8.§ 1.).

2. A gyakorlati jegy megszerzésének feltételei:

a) Aktív részvétel a konzultációkon a feladatok megoldása során.

b) Egy zárthelyi dolgozat legalább 51%-os megírása a kiadott témák anyagából.

A zárthelyi dolgozat 30 pontos. Minden feladat 5-5 pontot ér. Határok: 50%, 60%, 75%, 90%.

A dolgozat 50% alatti teljesítménye a tantárgy félévi érvénytelenségét vonja maga után.

Javasolt időpont: (a hallgatókkal egyeztetve) az utolsó konzultáció.

c) **Önálló óratervezet készítése. Téma: hang- és betűtanítás 1. osztályban** hangoztató, elemző, összetevő programban. Az óratervezetet célok, feladatok meghatározásával együtt, a tanult szakmódszertani ismeretek birtokában kell elkészíteni, a tervezet végén táblaképpel. A fejléc tanítói írással, míg a többi rész szabadon választott módon írva. Elemzést nem kell készíteni a tervezethez. A konkrét témát az első konzultáción ismerhetik meg a hallgatók.

A (kinyomtatott) tervezet beadási határideje: az utolsó konzultáció napja.

d) A tanítói írás elsajátítása: **1. osztályos írásfüzet kitöltése. Beadási határidő: a 3. konzultáció.**

3. Az értékelés módszere: gyakorlati jegy, mely a fent említett részfeladatokból tevődik össze, annak számtani átlaga.

Kötelező irodalom:

- Koós Ildikó (szerk.) 2014. Az anyanyelvi nevelés tantárgy-pedagógiája. OFI, Budapest.

13—88.; 114—148.; 198—210.

Ajánlott irodalom:

- Kerettanterv az általános iskola 1–4. évfolyama számára; Magyar nyelv és irodalom 1—4. évfolyam

https://www.oktatas.hu/pub_bin/dload/kozoktatas/kerettanterv/Magyar_nyelv_es_irodalom_A_jav_0409.docx

- Adamikné Jászó Anna 2006. *Az olvasás múltja és jelene*. Trezor Kiadó, Budapest.
- Bárdossy Ildikó – Dudás Margit – Pethőné Nagy Csilla – Priskinné Rizner Erika 2002. *A kritikai gondolkodás fejlesztése*. Az interaktív és reflektív tanulás lehetőségei. Pécsi Tudományegyetem. Pécs–Budapest.
- Gósy Mária 1996. Az elhangzott szöveg és az olvasott szöveg megértésének összefüggéseiről. *Magyar Nyelvőr* 2: 168–179.
- Imre Rubenné: A helyes kiejtés tanítása alsó tagozatban. Nyíregyházi Főiskola, 2015.
- Józsa Krisztián (szerk.) 2006. *Az olvasási képességek fejlődése és fejlesztése*. Dinasztia Tankönyvkiadó. Budapest.
- Kernya Róza (szerk.) 2008. Az anyanyelvi nevelés módszerei. Általános iskola 1—4. osztály. Trezor Kiadó. Budapest.
- Schmidt Ildikó: A magyar írás és olvasás tanítása – az alfabetizálás folyamata. Károli Gáspár Református Egyetem, L'Harmattan Kiadó, Bp., 2019.

Nyíregyháza, 2026. 02. 09.

Tóthné dr. Szűcs Éva
külső óraadó